

Onderwerp: Bespreken handelingsopties; wijziging Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden

Directie: Omgevingsveiligheid en Milieurisico's

Aanwezig: **Bescherming persoonlijke levenssfeer**

Bijlage: ontwerp-Kamerbrief (ter informatie)

Doel:

Bespreken van de drie handelingsopties, ter voorbereiding op de afstemming met de minister van LNV en de minister van IenW.

Toelichting

Aanleiding en achtergrond

In het plenair debat over de wijziging van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden heeft de Tweede Kamer twee amendementen aangenomen, die van regeringszijde zijn ontraden. De amendementen richten zich op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen binnen de landbouw, waarvoor de minister van LNV eerstverantwoordelijk is. Omdat VVD en CDA zich bezorgd toonden over de implicaties van beide amendementen, heeft de Kamer de stemming over het geamendeerde wetsvoorstel uitgesteld, tot ná ontvangst van een analyse over die implicaties. U hebt in een uitstelbrief aangegeven te streven naar die analyse uiterlijk 23 september aan de Tweede Kamer toe te sturen. De analyses zijn uitgevoerd door de Landsadvocaat (juridisch) en door ambtelijk LNV (landbouwkundig).

Het wetsvoorstel zoals door u ingediend, is primair bedoeld om -conform de motie Bromet e.a. (Kamerstuk 35 570 XII, nr. 92) - het verbod van het professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw te voorzien van een toereikende wettelijke grondslag. Dat verbod was door het Gerechtshof Den Haag onverbindend verklaard (november 2020), echter inmiddels geldt het weer dankzij een recent arrest van de Hoge Raad (juli 2022). Omdat een ander Gerechtshof de noodzakelijkheid en de proportionaliteit van het verbod opnieuw zal beoordelen, is de toekomst van het verbod ongewis: *als* het Gerechtshof het verbod opnieuw onverbindend verklaart, zal het wetsvoorstel alsnog nodig zijn. Daarnaast creëert het wetsvoorstel een bevoegdheid om regels te stellen aan het particulier gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (wens Tweede Kamer) en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in uiterwaarden en buitendijkse gebieden (nodig voor uitvoering actie Delta-aanpak waterkwaliteit en zoetwater).

Relevant is nog dat de Europese Commissie in juni 2022 een voorstel voor een Verordening duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen heeft gepubliceerd. De Verordening zal na inwerkingtreding voor alle lidstaten voorschriften stellen, ook voor de onderwerpen waarop de beide amendementen betrekking hebben.

Probleemstelling

De analyses zijn kritisch over de uitvoerbaarheid van -vooral- het amendement Vestering. Vraag is op welke wijze met het amendement en/of het geamendeerde wetsvoorstel moet worden omgegaan. In de bijlage achter deze nota worden daartoe drie handelingsopties gepresenteerd.

Analyse over beide amendementen

Het amendement *Vestering* verplicht tot een forse en in omvang exact omschreven gebruiksreductie van toegelaten gewasbeschermingsmiddelen, die relatief gevaarlijke stoffen bevatten.

- De Landsadvocaat adviseert de noodzakelijkheid en proportionaliteit van het amendement te onderbouwen. Zonder deugdelijke onderbouwing zijn het amendement en de treffen maatregelen in rechterlijke procedures naar verwachting kwetsbaar.

Tevens wijst de Landsadvocaat op het (juridische) risico dat de (bindende) reductiedoelstellingen in het amendement in de praktijk mogelijk niet zullen worden gehaald. In dat geval kan de Staat dan via de rechter worden verplicht die doelstellingen (alsnog) te halen, zo mogelijk op straffe van een dwangsom (*naar analogie van de 'Klimaatzaak stichting Urgenda'*).

- Gezien een eerste landbouwkundige analyse is het amendement inhoudelijk moeilijk uitvoerbaar.

Het amendement *Bromet/Tjeerd de Groot/Thijssen* creëert de wettelijke *bevoegdheid* om voorschriften te stellen aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in gebieden in de nabijheid van oppervlaktewater.

- Volgens de Landsadvocaat zijn er geen juridische bezwaren tegen het amendement. Wel wijst hij erop dat een maatregel alleen in een AMvB kan worden voorgeschreven als die noodzakelijk, geschikt en evenredig is. Dat moet nog worden aangetoond; de landbouwkundige implicaties van het amendement zijn daarom op dit moment nog niet bekend. In de AMvB zal dit nader uitgewerkt moeten worden.

Ontwerp-brief Tweede Kamer

In het bijgevoegde, ambtelijk afgestemde, *ontwerp* van de Kamerbrief noemen u, de minister van LNV en de minister van IenW de conclusies uit het advies van de Landsadvocaat en wordt een eerste duiding van de mogelijke implicaties voor de landbouw gegeven.

Een zorgvuldige afweging door de Kamer over het geamendeerde wetsvoorstel vereist een aanvullende landbouwkundige impactanalyse. In de Kamerbrief wordt meegedeeld dat een onafhankelijke extern deskundige in opdracht van de minister van LNV een aanvullende impactanalyse over het amendement Vestering zal opstellen.

Politieke context

- Indien de stemverhoudingen over het geamendeerde wetsvoorstel gelijk zijn aan die over de amendementen, zal de Tweede Kamer het wetsvoorstel aannemen. Het is niet zeker of de Eerste Kamer met het wetsvoorstel zal instemmen:

	Tweede Kamer		Eerste Kamer (inschatting)		
	vóór	tegen	vóór	tegen	onbekend
amendement Vestering	87	63	34	27	14
amendement Bromet e.a.	82	68	33	28	14

- Het amendement Vestering is gesteund door: D66, PVV, PvdA, SP, GL, FVD, PvdD, DENK, Volt, Omtzigt, Fractie Den Haan, Gündogan en BIJ1. Tegen hebben gestemd: VVD, CDA, CU, FVD, JA21, SGP, Groep Van Haga en BBB. Het amendement Bromet/Tjeerd de Groot/Thijssen is niet gesteund door FVD.

- De Eerste Kamer bestaat deels uit fracties die zich nog niet hebben uitgesproken over het dossier 'gewasbescherming': Fractie Nanninga (7), Fractie Otten (2), Fractie Frentrop (2) en OSF (1). In het verleden steunde 50PLUS (2) regelmatig de lijn van het Kabinet.

- Samengevat komen de amendementen op het volgende neer:

amendement Vestering

Het amendement *Vestering* verplicht tot een gebruiksreductie van toegelaten gewasbeschermingsmiddelen, die relatief gevaarlijke werkzame stoffen bevatten. De reductiepercentages zijn 50% (2025) en 95% (2030, beide percentages ten opzichte van 2021). Het gaat om stoffen die zeer giftig zijn, moeilijk biologisch afbreekbaar, kankerverwekkend, schadelijk voor de voortplanting en/of hormoonverstoring, die zich ophopen in de voedselketen en/of het DNA van mensen kunnen beschadigen. Daarnaast ook stoffen die vanwege gevaarseigenschappen zo spoedig mogelijk behoren te worden vervangen.

amendement Bromet/Tjeerd de Groot/Thijssen

Het amendement *Bromet/Tjeerd de Groot/Thijssen* creëert de *bevoegdheid* om voorschriften te stellen aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in gebieden in de nabijheid van oppervlaktewater. De voorschriften moeten verontreinigingen van het oppervlaktewater door 'uitspoeling, verwaaiing of verdamping' van gewasbeschermingsmiddelen tegengaan.

Bijlage: Drie handelingsopties

Gelezen de analyses zijn drie opties beschikbaar voor de verdere behandeling van het wetsvoorstel. Daarover moet afstemming plaatsvinden met de minister van LNV en de minister van IenW. Dat kan gebeuren op basis van de onderstaande tekst met handelingsopties die met beide bewindslieden is gedeeld:

1. De Tweede Kamer stemt over het geamendeerde wetsvoorstel, direct na ontvangst van de analyses of na ontvangst van een (nog uit te voeren) aanvullende landbouwkundige impactanalyse.
2. De regering of de Vaste Commissie stelt een wijziging van het wetsvoorstel voor, voorafgaande aan de eindstemming over het geamendeerde wetsvoorstel.
3. De regering trekt het wetsvoorstel in.

1. De Tweede Kamer stemt over het geamendeerde wetsvoorstel

Als de Tweede Kamer stemt over het geamendeerde wetsvoorstel, kunnen zich twee situaties voordoen:

a. Aannemen geamendeerde wetsvoorstel

Gelet op de stemverhoudingen over de amendementen, behaalt het wetsvoorstel een meerderheid in de Tweede Kamer. De Kamer stuurt dan het geamendeerde wetsvoorstel ter behandeling naar de Eerste Kamer.

Voordeel: Het wetsvoorstel biedt een betere, aanvullende juridische grondslag voor het huidige verbod op professioneel gebruik buiten de landbouw. Het bevat ook een grondslag om regels te stellen aan het particulier gebruik en het gebruik in uiterwaarden en buitendijkse gebieden.

Nadeel: Het wetsvoorstel is -wat betreft het amendement Vestering- zonder nadere onderbouwing in rechterlijke procedures naar verwachting kwetsbaar. Er is een reëel risico dat de (bindende) reductiedoelstellingen niet (kunnen) worden gehaald. Mogelijk wordt de Staat dan via de rechter daartoe verplicht.

b. Verwerpen geamendeerde wetsvoorstel

Als de analyses bij een Kamermeerderheid tot andere inzichten leiden, behaalt het wetsvoorstel geen meerderheid en wordt het gehele wetsvoorstel verworpen.

Voordeel: De risico's van een stuk moeilijk-uitvoerbare wetgeving zijn afgewend.

Nadeel: Het wetsvoorstel zoals oorspronkelijk door u is ingediend, is nog steeds nodig als wettelijke basis voor het verbod op professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw. Weliswaar heeft de Hoge Raad een gunstig arrest voor de Staat gewezen, maar de Staat kan alsnog in de vervolprocedure of eventuele andere procedures over het gebruiksverbod in het ongelijk worden gesteld.

Bovendien vervallen de bevoegdheden tot het stellen van maatregelen aan particulier gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (wens Kamer) en maatregelen in uiterwaarden en buitendijkse gebieden (nodig voor realiseren doelstellingen waterkwaliteit) vervallen.

2. De regering of de Vaste Commissie stelt een wijziging van het wetsvoorstel voor

Vóór de eindstemming door de Tweede Kamer over het geamendeerde wetsvoorstel kunnen aanpassingen van het wetsvoorstel worden doorgevoerd, op voorstel van de regering (eventueel afgestemd binnen de coalitie) of door de betrokken Vaste Commissie van IenW. De aanpassing kan erop neer komen dat een amendement (ingrijpend) wordt gewijzigd of zelfs ingetrokken. De aanpassing gebeurt door een Nota van Wijziging (van de regering) of een nieuw amendement dat in stemming moet worden gebracht. Voor deze optie is nodig dat de Tweede Kamer de eindstemming over het geamendeerde wetsvoorstel nog enige tijd uitstelt.

Voordeel: De amendementen kunnen worden bijgestuurd, waardoor de wetgeving beter uitvoerbaar wordt.

De bevoegdheden voor maatregelen aan particulier gebruik en voor uiterwaarden en buitendijkse gebieden en de wettelijke basis voor het gebruiksverbod voor professioneel gebruik blijven intact.

Nadeel: Onzeker is of een meerderheid van de Tweede Kamer de wijziging steunt; daarvoor is immers nodig dat één of meerdere fracties met tenminste dertien zetels van standpunt verandert.

3. Intrekken wetsvoorstel door de regering

U kunt het wetsvoorstel -na bespreking in de Ministerraad- op elk moment intrekken, tot aan de aanvaarding van het wetsvoorstel door de Eerste Kamer. De gevolgen van deze optie zijn gelijk aan die van verwerping van het wetsvoorstel (optie 1b). Groot verschil is wel dat het Kabinet in deze optie het initiatief neemt. Intrekking is een politiek ingrijpend instrument, zelfs als een amendement niet uitvoerbaar is.

In de afstemming met ambtelijk LNV is hier een dilemma.

Ambtelijk LNV heeft intrekking als voorkeursoptie, omdat het amendement Vestering verder gaat dan een voorstel voor een Verordening duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen, die de Europese Commissie in juni 2022 heeft gepubliceerd. Bovendien wordt door intrekking voorkomen dat het amendement Vestering een nieuw, lastig dossier (naast onder meer stikstof, derogatie) wordt voor de landbouwsector. Naar verwachting kan de voorgeschreven reductie ook niet tijdig (vóór 2025 resp. 2030) worden gerealiseerd.

Ambtelijk IenW heeft een voorkeur voor optie 2, wijziging wetsvoorstel, en wijst erop dat regering en beide Kamers *gezamenlijk* wetgever zijn. Intrekking in strijd met de wensen van de Tweede Kamer staat daarmee op gespannen voet en dat kan voor u een nieuw, lastig dossier opleveren en felle debatten met beide Kamers. Wijziging van het wetsvoorstel kan volgens ambtelijk IenW daarnaast dienstig zijn als basis voor voorschriften aan de landbouwsector, omdat het allerminst zeker is dat tijdig zal worden voldaan aan de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water.

Bovendien vervalt bij het intrekken van het geamendeerde wetsvoorstel ook de (aanvullende) grondslag voor het verbod op professioneel gebruik. Dat verbod kan rekenen op breed draagvlak in de praktijk en is aantoonbaar effectief gebleken voor verbetering van de waterkwaliteit en de toepassing van geïntegreerde gewasbescherming.

de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bestuurskern

Dir Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Cluster D

Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

Bescherming persoonlijke levenssfeer

gespreksnota

Gesprek staatssecretaris IenW en minister LNV:
Analyse Wageningen UR wetsvoorstel

Datum

30 november 2022

Kenmerk

IENW/BSK-2022/289874

Bijlage(n)

2.

Aanleiding en doel

Binnenkort vindt een derde gesprek plaats tussen de staatssecretaris van IenW en de minister van LNV over het geamendeerde wetsvoorstel tot wijziging van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden. U bent voorafgaand aan uw eerdere gesprekken uitgebreid geïnformeerd over de juridische analyse van de Landsadvocaat en over de mogelijke handelingsopties (zie hiervoor de bijlage onderaan deze nota).

U wordt hiermee voorafgaand aan het derde overleg geïnformeerd over de analyse die door Wageningen UR (WUR) is uitgevoerd naar de landbouwkundige en milieukundige implicaties van het amendement Vestering. Voor het amendement Bromet/Tjeerd de Groot/Thijssen is geen analyse van de WUR gevraagd, omdat de implicaties volledig afhankelijk zijn van de wijze waarop de bevoegdheid in toekomstige wetgeving wordt ingevuld. Daarnaast staat er een passage in deze nota over de staatsrechtelijke aspecten en de risico's van het intrekken van het wetsvoorstel. Volledigheidshalve worden hier alle handelingsopties benoemd.

Het oorspronkelijke wetsvoorstel versterkt de rechtsgrondslag voor het verbod op professioneel gebruik buiten de landbouw en creëert een bevoegdheid voor maatregelen aan het particulier gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (wens Tweede Kamer) en voor maatregelen in uiterwaarden en buitendijkse gebieden (nodig voor uitvoering actie Delta-aanpak waterkwaliteit en zoetwater).

Geadviseerd besluit

Ik stel u voor:

- onderstaande aanvullende informatie te betrekken bij de inzet voor de gezamenlijke standpuntbepaling, en
- de taakverdeling tussen beide bewindslieden bij het verdere proces te bespreken.

Kernpunten

- Dit is het derde gesprek tussen u beiden over het geamendeerde wetsvoorstel tot wijziging van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden. U heeft eerder aangegeven voorkeur te hebben voor het intrekken van het geamendeerde wetsvoorstel.
- Het amendement Vestering verplicht tot een forse en in omvang en tijdpad exact omschreven gebruiksreductie van toegelaten gewasbeschermingsmiddelen, die relatief gevaarlijker stoffen bevatten (zogenoemde 'candidates for substitution, Cfs', dus stoffen die in aanmerking komen om te worden vervangen).
- Een nieuw element voor het gesprek is de analyse van de landbouwkundige en de milieukundige implicaties van het amendement Vestering. Volgens de WUR zijn er implicaties voor de landbouw voor 38%, en grote implicaties voor 23% van de onderzochte 'stof-gewas-combinaties' in 2025 en respectievelijk 57% (implicaties) en 25% (grote implicaties) van de onderzochte combinaties in 2030. Het gaat daarbij onder andere om aardappelen, granen en suikerbieten. De implicaties voor het milieu lijken volgens de WUR beperkt bij de huidige onderzoeksopzet, echter deze worden nader bekeken.
- Ten aanzien van het amendement Vestering wijst de Landsadvocaat op het risico dat de (bindende) reductiedoelstellingen als genoemd in het amendement mogelijk niet zullen worden gehaald. Daarnaast wordt door de WUR gesteld dat dit amendement zorgt voor enige tot grote implicaties voor de landbouw.
- Het besluit het wetsvoorstel in te trekken, leidt tot een verzoek bij de ministerraad om het wetsvoorstel in te trekken en de Tweede Kamer daarover te informeren. De staatssecretaris van IenW is hiervoor eerstverantwoordelijk en doet dit mede namens de minister van LNV.
- Naast politieke risico's heeft intrekken van het wetsvoorstel als nadeel dat de gewenste versterking van de grondslag voor het verbod op professioneel gebruik buiten de landbouw niet zal worden gerealiseerd. Ook het uitbreiden van de wet met de mogelijkheden om maatregelen in uiterwaarden en buitendijkse gebieden in te stellen en om maatregelen in te stellen aan particulier gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, worden niet gerealiseerd, met potentieel nadelige gevolgen voor het milieu. Er dient hierbij in ogenschouw te worden genomen – zie hieronder – dat deze aspecten in het voorstel voor Verordening duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen zijn opgenomen.

Toelichting

Achtergrond wetsvoorstel

Het wetsvoorstel, is primair bedoeld om - conform de motie Bromet e.a. (Kamerstuk 35 570 XII, nr. 92) - het verbod van het professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw te voorzien van een toereikende wettelijke grondslag. Dat verbod was door het Gerechtshof Den Haag onverbindend verklaard (november 2020). Echter inmiddels geldt het oorspronkelijke verbod weer dankzij een recent arrest van de Hoge Raad (juli 2022). Omdat een ander Gerechtshof de noodzakelijkheid en de proportionaliteit van het verbod opnieuw zal beoordelen als één van de partijen daarom vraagt, is de toekomst van het verbod ongewis: *als* het Gerechtshof het verbod opnieuw onverbindend verklaart, zal het wetsvoorstel alsnog nodig zijn. Een dergelijke situatie creëert onzekerheid voor marktpartijen, dit doet prikkels voor innovaties afnemen (voor huidige uitzonderingen op het verbod).

Op dit wetsvoorstel zijn twee amendementen ingediend en aangenomen. Het amendement *Bromet/Tjeerd de Groot/Thijssen* creëert de wettelijke *bevoegdheid* om voorschriften te stellen aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in gebieden in de nabijheid van oppervlaktewater.

Het amendement *Vestering* verplicht tot een forse en in omvang exact omschreven gebruiksreductie van toegelaten gewasbeschermingsmiddelen, die relatief gevaarlijke stoffen bevatten.

Relevant is verder dat de Europese Commissie in juni 2022 een voorstel voor een Verordening duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen heeft gepubliceerd. De Verordening zal na inwerkingtreding voor alle lidstaten voorschriften stellen, ook voor de onderwerpen waarop de beide amendementen betrekking hebben. Het is de verwachting dat het oorspronkelijke voorstel aangepast zal worden; hetgeen niet ongebruikelijk is. Deze verordening treedt na aanvaarding direct in werking en wordt vervolgens van toepassing na een nader over een te komen periode.

Politieke context

- De staatssecretaris van IenW is verantwoordelijk voor het indienen van het wetsvoorstel. Hieruit vloeit voort dat de staatssecretaris eerstverantwoordelijk is voor het afwickelen van het verdere proces. Hieronder valt het voorbereiden van besluitvorming in de Ministerraad over het intrekken van het wetsvoorstel en het informeren van de Tweede Kamer daarover.
- De minister van LNV is verantwoordelijk voor het toelatingsbeleid en het beleid rond het verminderen van het gebruik en de risico's van gewasbeschermingsmiddelen. De minister van LNV zal de staatssecretaris van IenW ondersteunen in het proces. De Tweede Kamer kan mede namens hem geïnformeerd worden.

Juridische implicaties van de amendementen

Amendement Bromet/Tjeerd de Groot/Thijssen: De Landsadvocaat ziet 'geen juridische bezwaren tegen de inwilliging van het amendement (...)'

Amendement Vestering: 'Zonder nadere onderbouwing van de noodzakelijkheid en proportionaliteit van het amendement' acht de Landsadvocaat 'het amendement juridisch kwetsbaar.' Bovendien wijst de Landsadvocaat 'op het (juridische) risico dat de (bindende) reductiedoelstellingen (...) niet zullen worden gehaald. Het is niet ondenkbaar dat –via de civiele rechter– de Staat alsdan zal worden verplicht die doelstellingen (alsnog) te halen.'

Landbouwkundige en milieukundige implicaties van de amendementen

Wageningen UR is gevraagd om de landbouwkundige en milieukundige implicaties in beeld te brengen van het amendement Vestering. Er is niet gevraagd om de implicaties in beeld te brengen van het amendement Bromet/Tjeerd de Groot/Thijssen, omdat de implicaties van dit amendement volledig afhankelijk zijn van de wijze waarop de bevoegdheid in toekomstige wetgeving wordt ingevuld.

Landbouwkundige implicaties

Wageningen UR benoemt de implicaties van de 53 onderzochte 'stof-gewas-combinaties', uitgaande van de tien meest gebruikte stoffen die in aanmerking

komen om te worden vervangen en de tien gewassen/gewasgroepen met het grootste teeltareaal in de open en de bedekte teelt.

De resultaten van de WUR analyse zijn hieronder samengevat:

	50%-reductie (2025)	95%-reductie (2030)
geen impact ¹	21	10
impact	20	30
grote impact	12	13
<i>totaal aantal combinaties</i>	<i>53</i>	<i>53</i>
<i>(bron: samenvatting en bladzijde 17 rapport)</i>		

Deze samenvatting betekent dat er implicaties zijn voor de landbouw voor 60% van de onderzochte 'stof-gewas-combinaties' in 2025 en 80% van de onderzochte combinaties in 2030. Concreet zit de grootste zorg bij de categorie met "grote impact" (23% in 2025 en 25% in 2030). Dit raakt met name de open, grootschalige teelten. Als we kijken naar de bedekte en open teelten, leidt dit tot het volgende beeld:

- de verwachte implicaties in 2025 en 2030 beperkt zijn (geen impact of impact) voor de onderzochte "stof-gewas-combinaties" voor de bedekte teelten (ruim 4.000 hectare van de ruim 10.000 hectare);
- de verwachte implicaties in 2025 en 2030 variëren tussen geen impact en grote impact voor de open teelten (ruim 450.000 hectare van de ruim 630.000 hectare). Er wordt een grote impact verwacht bij verschillende "stof-gewas-combinaties" in 2025 en 2030 als het gaat om aardappelen (ruim 160.000 hectare), granen (ruim 125.000 hectare), suikerbieten (ruim 80.000 hectare) en overige gewassen.

Het rapport geeft een momentopname. De onderzoekers geven aan dat op de wat langere termijn (2030) en bij bijna beëindiging van middelen op basis van CFS, de onzekerheid groter is of het beschikbare maatregelen- en middelenpakket dan nog voldoende breed is om de ziekten, plagen of onkruiden in een geïntegreerd teeltsysteem kosteneffectief te kunnen beheersen en of een verantwoord resistentiemanagement nog mogelijk is.

Er wordt in het kader van het Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie gewasbescherming 2030 gewerkt aan vullen van de gereedschapskist – zowel chemische als niet-chemische maatregelen – voor agrarische ondernemers om in de toekomst op een geïntegreerde wijze ziekten, plagen en onkruiden te voorkomen, te beheersen en te bestrijden. Het is echter op dit moment nog niet duidelijk hoe vol deze gereedschapskist in 2030 zal zijn. Dit is afhankelijk van verschillende factoren, waaronder de snelheid waarmee weerbare rassen kunnen worden ontwikkeld.

Milieukundige implicaties

In de analyse van Wageningen UR is er onder de kop 'Milieukundige impact' gekeken naar de impact op grond- en oppervlaktewater. 'De impact is berekend op basis van de berekende blootstelling aan de gewasbeschermingsmiddelen, ervan uitgaande dat de middelen volgens het gebruiksvoorschrift worden toegepast. Hieruit volgt dan dat de verwachte

¹ *Geen impact* betekent: 'het beschikbare maatregelen- en middelenpakket is voldoende breed zodat het wegvallen van middelen geen/nauwelijks invloed heeft op de mate waarin ziekten/plagen/onkruiden in een geïntegreerd teeltsysteem beheerst kunnen worden en de toepassing van een verantwoord resistentiemanagement is mogelijk.' Bij 'impact', wordt gewasbescherming 'moeilijker' en bij 'grote impact' is een afdoende gewasbescherming niet meer mogelijk.

verbetering van de kwaliteit van het grondwater en vooral oppervlaktewater bij beëindiging van het gebruik van middelen op basis van stoffen die in aanmerking komen om te worden vervangen vrij beperkt zal zijn.

Echter, desgevraagd wijst Rijkswaterstaat, deskundige voor waterbeleid, erop dat volgens de bestrijdingsmiddelenatlas vijf van de tien onderzochte candidates for substitution de milieunormen (oppervlaktewater) overschrijden. Verwacht mag worden dat 50%-gebruiksreductie (in 2025) en 95%-gebruiksreductie (2030) meer dan 'vrij beperkte' effecten zullen hebben op aantal/mate van de overschrijdingen door die stoffen.

Wageningen UR is vervolgens gevraagd om met spoed de modelmatige berekenende waarden te vergelijken met de milieukwaliteitsnormen. De uitkomst hiervan wordt begin volgende week verwacht.

Procedure intrekking Wetsvoorstel

Het intrekken van het wetsvoorstel dient aanhangig gemaakt te worden in de Ministerraad. De Ministerraad neemt hiertoe het besluit. Voor intrekking is machtiging van de Koning vereist.

Het intrekken van een wetsvoorstel kan zowel bij voorstellen in de Tweede als in de Eerste Kamer, in beide gevallen tot het moment dat over het wetsvoorstel is gestemd en het door de desbetreffende Kamer is aangenomen. Redenen voor intrekking kunnen zijn: nieuwe inzichten die het wetsvoorstel overbodig maken, het optreden van een nieuwe regering (wisseling van coalitie) of ernstige kritiek vanuit de Kamer (en het verwerpen van het wetsvoorstel voorkomen).

Intrekking van een bij het Parlement aanhangig wetsvoorstel gebeurt gemiddeld zeven keer per jaar. In 2022 betreft het tot nu toe veertien wetsvoorstellen (elf bij Tweede Kamer -waarvan vier Corona-gerelateerd- en drie bij Eerste Kamer). Ook het intrekken van een wetsvoorstel nadat amendementen daarop zijn aangenomen, komt voor. Voorbeeld daarvan is de intrekking van het wetsvoorstel Organisatie hoogste bestuursrechtspraak, vanwege zwaarwegende bezwaren van het kabinet tegen deze amendementen.

Bijlage

Handelingsopties

1. Intrekking wetsvoorstel in Tweede Kamer door de regering
2. Oordeel kamer (potentieel intrekken Eerste Kamer)
3. Wijzigen voorstel

Ambtelijk IenW heeft een voorkeur voor optie 3, wijziging wetsvoorstel, en wijst erop dat regering en beide Kamers *gezamenlijk* wetgever zijn. Intrekking in strijd met de wensen van de Tweede Kamer staat daarmee op gespannen voet en dat kan voor u een nieuw, lastig dossier opleveren en felle debatten met beide Kamers. Wijziging van het wetsvoorstel kan volgens ambtelijk IenW daarnaast dienstig zijn als basis voor voorschriften aan de landbouwsector, omdat het allerminst zeker is dat tijdig zal worden voldaan aan de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water.

Ambtelijk LNV heeft intrekking (optie 1) als voorkeursoptie, omdat het amendement Vestering verder gaat dan een voorstel voor een Verordening duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen, die de Europese Commissie in juni 2022 heeft gepubliceerd. Bovendien wordt door intrekking voorkomen dat het amendement Vestering een nieuw, lastig dossier (naast onder meer stikstof, derogatie) wordt voor de landbouwsector. Naar verwachting kan de voorgeschreven reductie ook niet tijdig (vóór 2025 resp. 2030) worden gerealiseerd.

1. Intrekken wetsvoorstel door de regering

U kunt het wetsvoorstel -na bespreking in de Ministerraad- op elk moment intrekken, tot het moment dat de Eerste Kamer het wetsvoorstel heeft aanvaard. In deze optie neemt de regering het initiatief.

Voordeel: De risico's van een stuk moeilijk-uitvoerbare wetgeving zijn afgewend.

Nadeel: Het oorspronkelijke wetsvoorstel verval. Bovendien geeft het marktpartijen een negatieve prikkel wat betreft verdere duurzame innovaties voor gewasbescherming buiten de landbouw. En het is zeer wel denkbaar dat Crop Life NL (voorheen Nefyto) opnieuw naar de rechter gaat om het bestaande verbod op professioneel gebruik buiten de landbouw aan te vechten. Marktpartijen zullen dan opnieuw een afwachtende houding aannemen.

Het intrekken van het wetsvoorstel valt onder verantwoordelijkheid van de Staatssecretaris IenW en deze is daarom degene die als eerste politiek wordt aangesproken.

2. U laat het oordeel over het geamendeerde wetsvoorstel aan de Tweede Kamer

Als de Tweede Kamer stemt over het geamendeerde wetsvoorstel, kunnen zich twee situaties voordoen:

a. Aannemen geamendeerde wetsvoorstel

Gelet op de stemverhoudingen over de amendementen, behaalt het wetsvoorstel een meerderheid in de Tweede Kamer. De Kamer stuurt dan het geamendeerde wetsvoorstel ter behandeling naar de Eerste Kamer.

Voordeel: Voortgezette behandeling van het oorspronkelijke wetsvoorstel. De inhoud van het oorspronkelijk ingediende wetsvoorstel

was een expliciete juridische grondslag voor het bestaande verbod op professioneel gebruik buiten de landbouw. Tevens de bevoegdheid voor regels aan het gebruik in uiterwaarden en buitendijkse gebieden en aan het particulier gebruik (een lang gekoesterde wens van de Tweede Kamer).

Het verbod is effectief gebleken voor verbetering van de waterkwaliteit en de toepassing van geïntegreerde gewasbescherming. Voorschriften in uiterwaarden en buitendijkse gebieden zullen bijdragen aan het realiseren van de doelen voor waterkwaliteit.

Nadeel: Het wetsvoorstel is -wat betreft het amendement Vestering- in gerechtelijke procedures waarschijnlijk kwetsbaar. Er is een reëel risico dat de (bindende) reductiedoelstellingen niet worden gehaald. Dit raakt het ministerie LNV, dat primair verantwoordelijk is voor het onderwerp 'gewasbescherming binnen de landbouw'.

b. Verwerpen geamendeerde wetsvoorstel

Als de analyses bij een Kamermeerderheid tot andere inzichten leiden, behaalt het wetsvoorstel geen meerderheid en wordt het gehele wetsvoorstel verworpen.

De gevolgen van deze optie zijn gelijk aan die van het intrekken van het wetsvoorstel (optie 1).

3. De regering of de Vaste Commissie stelt een wijziging van het wetsvoorstel voor

Vòòr de eindstemming door de Tweede Kamer over het geamendeerde wetsvoorstel kunnen aanpassingen van het wetsvoorstel worden doorgevoerd. Dit kan op voorstel van de regering of de betrokken Vaste Commissie van IenW. De aanpassing gebeurt door een Nota van Wijziging (van de regering) of een nieuw amendement dat in stemming moet worden gebracht. Een eventuele wijziging heeft als doel 'de juridische kwetsbaarheid' ervan te verhelpen zonder 'de geest van het amendement Vestering' aan te tasten.